

EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

Ataskaita dėl Bendro Europos dangaus oro eismo valdymo mokslinių tyrimų
bendrosios įmonės 2017 finansinių metų metinių finansinių ataskaitų

su bendrosios įmonės atsakymu

TURINYS

	Dalis
Įvadas	1–12
Bendrosios įmonės SESAR įsteigimas	1–2
Valdymas	3–4
Tikslai	5–7
Ištekliai	8–11
Komisijos vertinimai	12
Nuomonė	13–25
Nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo	14
Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų teisėtumo ir tvarkingumo	15
Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo	16
Vadovybės ir už valdymą atsakingų asmenų atsakomybė	17–19
Auditoriaus atsakomybė už finansinių ataskaitų ir atspindimų operacijų auditą	20–25
Budžeto ir finansų valdymas	26–37
2017 m. biudžeto vykdymas	26–28
Daugiametis biudžeto vykdymas pagal 7BP ir TEN-T programas	29–33
Daugiametis biudžeto vykdymas pagal programą „Horizontas 2020“	34–37
Vidaus kontrolė	38–42
Vidaus kontrolės sistema	38–41
Pirkimų procedūros	42
Kiti klausimai	43
Kitų narių įnašų mobilizavimas programai SESAR 2020	43
Informacija apie Komisijos vykdomus vertinimus	44–47

Priedas. Atsižvelgimas į ankstesnių metų pastabas

Bendrosios įmonės atsakymas

IVADAS

Bendrosios įmonės SESAR įsteigimas

1. Briuselyje įsikūrusi bendro Europos dangaus oro eismo valdymo mokslinių tyrimų bendroji įmonė (SESAR) buvo įsteigta 2007 m. vasario mėn. aštuonerių metų laikotarpiui ir savarankiškai pradėjo veikti 2007 m. rugpjūčio 10 d.¹ 2014 m. birželio mėn. Taryba iš dalies pakeitė pradinį reglamentą ir pratęsė bendrosios įmonės veiklą laikotarpiui iki 2024 m. gruodžio 31 d.²

2. Bendroji įmonė SESAR yra viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės pagrindu veikiantis subjektas, skirtas plėtoti ir diegti modernią oro eismo valdymo (OEV) sistemą Europoje. Jos steigėjai yra Europos Komisijos atstovaujama Europos Sąjunga (ES) ir Europos saugios oro navigacijos organizacija (Eurokontrolė)³. Paskelbus kvietimą pareikšti susidomėjimą, bendrosios įmonės narėmis tapo 19 aviacijos sektoriaus viešųjų ir privačių subjektų. Tai orlaivių gamintojai, antžeminės ir aviacinės įrangos gamintojai, oro navigacijos paslaugų teikėjai ir oro uostų administracijos.

Valdymas

3. Bendrosios įmonės SESAR valdymo struktūrą sudaro administracinė valdyba ir vykdomasis direktorius.

¹ 2007 m. vasario 27 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 219/2007 dėl bendros įmonės naujos kartos Europos oro eismo valdymo sistemai (SESAR) sukurti įsteigimo (OL L 64, 2007 3 2, p. 1), su pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 1361/2008 (OL L 352, 2008 12 31, p. 12).

² 2014 m. birželio 16 d. Tarybos reglamentas (ES) Nr. 721/2014, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 219/2007 dėl bendros įmonės naujos kartos Europos oro eismo vadybos sistemai (SESAR) sukurti įsteigimo siekiant pratęsti bendros įmonės veiklą iki 2024 m. (OL L 192, 2014 7 1, p. 1).

³ Eurokontrolė yra tarptautinė organizacija, priklausanti 41 valstybei narei. ES perdavė Eurokontrolėi dalį savo įgaliojimų, susijusių su Bendro Europos dangaus reglamentais, ir padarė ją pagrindine visos Europos oro eismą koordinuojančia ir planuojančia organizacija. Pati ES yra Eurokontrolės signatarė ir visos ES valstybės narės yra Eurokontrolės narės.

4. Administracinę valdybą sudaro bendrosios įmonės SESAR narių ir suinteresuotųjų šalių atstovai (oro erdvės karinių ir civilinių naudotojų atstovai, oro navigacijos paslaugų teikėjai, įrangos gamintojai, oro uostai, OEV sektoriaus personalas ir mokslinė bendruomenė). Valdyba įgaliota priimti Tarybos patvirtintą OEV valdymo generalinį planą ir vykdyti bendrą SESAR projekto įgyvendinimo kontrolę. Vykdomasis direktorius yra atsakingas už kasdienį bendrosios įmonės valdymą.

Tikslai

5. SESAR projekto tikslas yra modernizuoti Europos OEV, apibrėžiant, kuriant ir pristatant naujas ar pagerintas technologijas ir procedūras. Projektas padalytas į tris etapus:

- Apibrėžimo etapą (2004–2007 m.), kurį vykdė Eurokontrolė ir kuris buvo finansuojamas pagal transeuropinių tinklų (TEN-T) programą. Šio etapo išdava buvo Europos OEV generalinis planas, kuriame apibrėžtas naujos kartos šiuolaikinės OEV sistemos turinys ir aprašytas jos kūrimas ir diegimas.
- Dviejų dalių rengimo etapą (nustatytą 2008–2013 m. ir pratęstą iki 2016 m.), kurį valdo bendroji įmonė SESAR ir kuris yra bendrai finansuojamas pagal TEN-T ir Septintąją bendrąją mokslinių tyrimų (7BP) programą, o nuo 2014 m. taip pat bendrai finansuojamas pagal programą „Horizontas 2020“.
- Naujos OEV infrastruktūros „diegimo etapą“ (2014–2024 m.), kuriam vadovauja oro eismo pramonės atstovai ir plataus masto gamybos suinteresuotosios šalys, ir kuris bendrai finansuojamas pagal programą „Horizontas 2020“.

6. Pagal 7BP ir TEN-T programas bendrosios įmonės SESAR tikslas buvo modernizuoti ir padidinti OEV saugumą Europoje, koordinuojant ir koncentruojant visas ES mokslinių tyrimų ir jų taikymo pastangas naujoms technologinėms sistemoms, komponentams ir veiklos procedūroms kurti, kaip numatyta Europos OEV pagrindiniame plane (SESAR I – rengimo etapas 2008–2016 m.).

7. Pagal programą „Horizontas 2020“ bendroji įmonė SESAR įgyvendina SESAR 2020 programą, kurios tikslas – pademonstruoti technologinių ir operatyvinių sprendimų, kurie jau buvo parengti SESAR I programoje, gyvybingumą didesnio masto ir veiklos lygmeniu labiau

integruotose aplinkose (rengimo etapo tęsinys), ir įgyvendinti naują OEV infrastruktūrą (diegimo etapas).

Ištekliai

8. SESAR I programos 2008–2016 m. rengimo etapo biudžetas sudarė 2 100 milijonų eurų, kuriuos lygiomis dalimis turėjo teikti ES, Eurokontrolė ir dalyvaujantys viešojo ir privataus oro eismo sektoriaus partneriai. Maksimalus ES 700 milijonų eurų įnašas buvo finansuojamas iš 7BP ir TEN-T programų⁴.

9. SESAR steigiamajame reglamente įvertinta, kad bendros SESAR 2020 sąnaudos sudarys 1 585 milijonus eurų⁵. Maksimalus ES įnašas į bendrąją įmonę SESAR, skirtas įgyvendinti SESAR 2020 rengimo ir diegimo 2017–2020 m. programą, yra 585 milijonai eurų, finansuojamų iš programos „Horizontas 2020“⁶. Eurokontrolė turi prisidėti maždaug 500 milijonais eurų⁷, tuo tarpu tikimasi, kad oro eismo sektorius prie bendrosios įmonės veiklos prisidės 500 milijonų eurų. Apie 95 % Eurokontrolės ir kitų narių įnašų teikiama nepiniginiais įnašais į bendrosios įmonės veiklą.

10. Kalbant apie grynųjų pinigų įnašus bendrosios įmonės administracinėms išlaidoms, Administracinė valdyba sprendžia, kokias sumas kiekvienas narys turi skirti, proporcingai įnašams, kuriuos jis susitarė mokėti, ir nustato įnašų mokėjimo terminus.

11. 2017 m. galutinis bendrosios įmonės SESAR biudžetas, skirtas SESAR I ir SESAR 2020, sudarė 191,8 milijono eurų (2016 m. – 157,1 milijono eurų). 2017 m. gruodžio 31 d. bendrojoje įmonėje dirbo 40 darbuotojų (2016 m. – 44).

⁴ Bendrojo susitarimo tarp Europos Komisijos ir bendrosios įmonės SESAR 3 straipsnis 2009 m. gruodžio mėn.

⁵ Reglamento (ES) Nr. 721/2014 5 konstatuojamoji dalis.

⁶ Tarybos reglamento (EB) Nr. 219/2007, su pakeitimais, padarytais Reglamentu (ES) Nr. 721/2014, 4 straipsnio 2 dalis.

⁷ SESAR 2020 4 straipsnis. Susitarimas dėl Eurokontrolės.

Komisijos vertinimai

12. 2017 m. birželio mėn. Komisija užbaigė galutinį bendrosios įmonės 7BP veiklos vertinimą ir tarpinį savo pagal programą „Horizontas 2020“ vykdytos veiklos vertinimą, po kurių buvo parengti atitinkami veiksmų planai, kuriuos bendroji įmonė parengė siekdama atsižvelgti į vertinimuose pateiktas rekomendacijas. Todėl kaip atsaką į vertinimus, mes įtraukiame su bendrosios įmonės veiksmų planais susijusį skirsnį, kuris yra tik informacinio pobūdžio ir nėra mūsų audito nuomonės ar pastabų dalis.

NUOMONĖ

13. Mes auditavome:

- a) Bendrosios įmonės metines finansines ataskaitas, kurias sudaro 2017 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiu finansinių metų finansinės būklės⁸ ir biudžeto vykdymo⁹ ataskaitos; ir
- b) šiose ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą, kaip to reikalauja Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 287 straipsnis.

Nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo

14. Mūsų nuomone, 2017 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiu finansinių metų bendrosios įmonės finansinėse ataskaitose bendrosios įmonės finansinė būklė 2017 m. gruodžio 31 d. bei tą dieną pasibaigusiu finansinių metų operacijų ir pinigų srautų rezultatai bei grynojo turto pokyčiai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai, kaip to reikalauja jos finansinis reglamentas ir Komisijos apskaitos pareigūno priimtos apskaitos taisyklės. Jos pagrįstos tarptautiniu mastu pripažintais viešojo sektoriaus apskaitos standartais.

⁸ Finansinės būklės ataskaitas sudaro balansas, finansinių rezultatų ataskaita, pinigų srautų lentelė, grynojo turto pokyčių ataskaita, svarbių apskaitos metodų santrauka ir kita aiškinamoji informacija.

⁹ Biudžeto vykdymo ataskaitas sudaro ataskaitos, kuriose suvestos visos biudžetinės operacijos, ir aiškinamoji informacija.

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų teisėtumo ir tvarkingumo

15. Mūsų nuomone, 2017 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų finansinėse ataskaitose atspindimos pajamos visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos.

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo

16. Mūsų nuomone, 2017 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų finansinėse ataskaitose atspindimi mokėjimai visais reikšmingais aspektais yra teisėti ir tvarkingi.

Vadovybės ir už valdymą atsakingų asmenų atsakomybė

17. Pagal SESV 310–325 straipsnius ir bendrosios įmonės finansinį reglamentą vadovybė yra atsakinga už finansinių ataskaitų parengimą ir pateikimą, laikantis tarptautiniu mastu pripažintų viešojo sektoriaus apskaitos standartų, bei už jose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą. Ši atsakomybė apima vidaus kontrolės priemonių nustatymą, vykdymą ir palaikymą, siekiant parengti ir pateikti finansinės būklės ataskaitas, kuriose nėra reikšmingų dėl sukčiavimo ar klaidų atsiradusių iškreipimų. Vadovybė taip pat privalo užtikrinti, kad finansinės būklės ataskaitose atspindima veikla, finansinės operacijos ir informacija atitiktų jas reglamentuojančius teisės aktus. Galutinė atsakomybė už finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą tenka bendrosios įmonės vadovybei.

18. Rengiant finansines ataskaitas, vadovybė yra atsakinga už bendrosios įmonės gebėjimo toliau užtikrinti veiklos tęstinumą vertinimą, už deramą su tęstinumu susijusių dalykų atskleidimą ir už veiklos tęstinumo prielaidos taikymą apskaitai.

19. Už valdymą atsakingi asmenys vykdo subjekto finansinės atskaitomybės proceso priežiūrą.

Auditoriaus atsakomybė už finansinių ataskaitų ir atspindimų operacijų auditą

20. Mūsų tikslai yra gauti pakankamą patikinimą dėl to, ar bendrosios įmonės finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų iškreipimų, o jose atspindimos operacijos yra teisėtos ir tvarkingos, bei, remiantis mūsų auditu, pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai arba kitoms atitinkamoms biudžeto įvykdymą tvirtinančioms institucijoms patikinimo pareiškimą dėl finansinių ataskaitų patikimumo bei jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo. Pakankamas patikinimas užtikrina aukštą patikinimo lygį, tačiau jis nėra garantija, kad audito metu bus visuomet nustatyti reikšmingi iškreipimai ar neatitikties atvejai. Tokius atvejus gali nulemti sukčiavimas ar klaidos ir jie laikomi

reikšmingais jei, imant atskirai ar subendrinus, galima pagrįstai tikėtis, jog jie darys įtaką naudotojų ekonominiams sprendimams, priimtiems remiantis šiomis finansinėmis ataskaitomis.

21. Atliekant auditą, taikomos procedūros, skirtos gauti audito įrodymus apie sumas ir kitą informaciją finansinėse ataskaitose bei apie jose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą. Procedūros pasirenkamos auditoriaus nuožiūra, taip pat remiantis dėl sukčiavimo ar klaidų atsiradusių finansinių ataskaitų reikšmingų iškraipymų ar susijusių operacijų reikšmingos neatitikties Europos Sąjungos teisiniam pagrindui rizikos vertinimu. Atliekant šiuos rizikos vertinimus, nagrinėjamos ataskaitų rengimui ir jų teisingam pateikimui bei atspindimų operacijų teisėtumui ir tvarkingumui svarbios vidaus kontrolės priemonės, siekiant pagal esamas aplinkybes nustatyti tinkamas audito procedūras, bet ne siekiant pareikšti nuomonę dėl vidaus kontrolės veiksmingumo. Audito metu taip pat įvertinamas taikomų apskaitos metodų tinkamumas ir vadovybės atliktų apskaitinių įvertinimų pagrįstumas; taip pat įvertinamas bendras finansinių ataskaitų pateikimas.

22. Kalbant apie pajamas, mes tikriname iš Komisijos gautą subsidiją ir vertiname bendrosios įmonės mokesčių ir kitų pajamų surinkimo procedūras.

23. Išlaidų srityje mes nagrinėjame mokėjimų operacijas, kai išlaidos buvo padarytos, užregistruotos ir patvirtintos. Šis nagrinėjimas apima visas mokėjimų kategorijas (įskaitant mokėjimus įsigyjant turtą) lėšų išmokėjimo momentu.

24. Rengdami šią ataskaitą ir nuomonę, mes atsižvelgėme į su bendrosios įmonės metinėmis finansinėmis ataskaitomis susijusį nepriklausomo išorės auditoriaus darbą, kaip nustatyta ES Finansinio reglamento 208 straipsnio 4 dalyje¹⁰.

25. Toliau pateiktos pastabos šios Europos Audito Rūmų nuomonių nekeičia.

BIUDŽETO IR FINANSŲ VALDYMAS

2017 m. biudžeto vykdymas

26. Atsižvelgiant į asignuotųjų pajamų asignavimus (18 milijonų eurų), turimas programai SESAR I skirtas 2017 m. biudžetas sudarė 19,3 milijono eurų įsipareigojimų asignavimais ir

¹⁰ Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (OL L 298, 2012 10 26, p. 1).

121,8 milijono eurų mokėjimų asignavimais; o turimas SESAR 2020 skirtas 2017 m. biudžetas sudarė 111,7 milijono eurų įsipareigojimų asignavimais ir 91,2 milijono eurų mokėjimų asignavimais.

27. SESAR I įsipareigojimų ir mokėjimų asignavimų įgyvendinimo lygis atitinkamai buvo 11 % ir 68 %. Tokius mažus SESAR I įgyvendinimo lygius nulėmė šie veiksniai:

- 2016 m. gruodžio mėn. SESAR I programa buvo formaliai užbaigta, o paskutinis mokėjimas buvo atliktas 2017 gruodžio mėn. Nepaisant to, bendroji įmonė turėjo iki 2017 m. pabaigos užtikrinti pakankamai 7BP lėšų, kad galima būtų kompensuoti piniginių įnašų, gautų iš SESAR I pramonės narių¹¹, perteklių ir išmokėti pavėlavusias bet vis dar pateisinamas išlaidų deklaracijas dėl dar nebaigtų 7BP projektų.
- Planuodama ir stebėdama naujų įsipareigojimų asignavimų ir mokėjimų asignavimų poreikį SESAR I biudžetui, bendroji įmonė taikė konservatyvų metodą ir neatsižvelgė į numatomas maždaug 17 milijonų eurų asignuotąsias pajamas iš susigrąžinimų, susijusių su SESAR I projektais (klaidų pataisymai po *ex post* auditų, nesutvarkyti atviri išankstiniai mokėjimai ir pan.).

28. SESAR 2020 atveju įsipareigojimų ir mokėjimų asignavimų įgyvendinimo lygis atitinkamai buvo 92 % ir 68 %. Žemesnį nei tikėtasi mokėjimų asignavimų įgyvendinimo lygį daugiausia nulėmė vėlavimai įgyvendinant programos „Horizontas 2020“ projektus, kuriems vadovavo pramonės nariai, ir pernelyg konservatyvus biudžeto planavimas, atsižvelgiant į metinių susitarimų dėl finansinio įgyvendinimo delegavimo pavėluoto gavimo riziką.

Daugiametis biudžeto vykdymas pagal 7BP ir TEN-T programas

29. Iš ne mažiau kaip 700 milijonų eurų 7BP lėšų, skirtų bendrajai įmonei įgyvendinti SESAR I, 2017 m. pabaigoje ES piniginis įnašas iš viso sudarė 633,9 milijonus eurų.

¹¹ Tarybos reglamento (EB) Nr. 219/2007, su pakeitimais, padarytais reglamentu (ES) Nr. 721/2014, priede pateiktų bendrosios įmonės įstatų 13 ir 25 straipsniai.

30. Iš 1 254,5 milijono eurų nepiniginių ir piniginių įnašų, kuriais prie bendrosios įmonės SESAR su SESAR I susijusios veiklos turi prisidėti kiti nariai (670,2 milijono eurų Eurokontrolė ir 584,3 milijono eurų oro eismo sektoriaus nariai), iki 2017 m. pabaigos bendroji įmonė buvo patvirtinusi 560,7 milijonų eurų įnašų iš Eurokontrolės ir 539,2 milijono eurų iš oro eismo sektoriaus.

31. Todėl iki 2017 m. pabaigos visi kitų SESAR I narių įnašai sudarė 1 099,9 milijono eurų, palyginti su visa 633,9 milijono eurų ES piniginių įnašų suma.

32. Iš bendro 892,8 milijono eurų pagrindinės veiklos ir administracinio biudžeto, skirto SESAR I veiklai¹², 2017 m. pabaigoje bendroji įmonė buvo prisiėmusi 853 milijonus eurų įsipareigojimų ir atliko 801 milijoną eurų mokėjimų (89,7 % turimo biudžeto).

33. 2017 m. pabaigoje užbaigiant SESAR I programą, bendroji įmonė turėjo panaikinti 30 milijonų eurų (19 %) nepanaudotų įsipareigojimų, susijusių su patikslintais ar panaikintais SESAR I projektais. Todėl metų pabaigoje bendrosios įmonės dar atviri SESAR I dotacijų mokėjimų įsipareigojimai sudarė apie 47 milijonus eurų.

Daugiametis biudžeto vykdymas pagal programą „Horizontas 2020“

34. Iš ne mažiau kaip 585 milijonų eurų programos „Horizontas 2020“ lėšų, skirtų bendrajai įmonei SESAR įgyvendinti SESAR 2020, 2017 m. pabaigoje ES piniginis įnašas iš viso sudarė 132,9 milijonus eurų.

35. Kiti nariai prie bendrosios įmonės su SESAR 2020 susijusios pagrindinės veiklos, turėjo prisidėti ne mažiau kaip 825,9 milijono eurų nepiniginių ir piniginių įnašų suma (apie 500 milijonų eurų iš Eurokontrolės ir įvertinta 325,9 milijono eurų suma iš oro eismo sektoriaus). 2017 m. pabaigoje kiti nariai pranešė apie 97,3 milijono eurų nepiniginių įnašų. Tačiau 2017 m. pabaigoje SESAR 2020 projektai buvo dar ankstyvame etape ir jų

¹² Visą 892,8 milijono eurų sumą sudaro 700 milijonų eurų ES piniginis įnašas, finansuojamas pagal 7BP ir TEN-T programas, 165 milijonų eurų piniginis įnašas iš Eurokontrolės ir 27,8 milijono eurų piniginis įnašas iš oro eismo pramonės narių.

administracinė valdyba dar nebuvo patvirtinusi. Be to, 6,7 milijono eurų piniginiu įnašu į bendrosios įmonės administracines išlaidas prisidėjo Eurokontrolė.

36. Todėl iki 2017 m. pabaigos visi oro eismo sektoriaus ir Eurokontrolės narių įnašai sudarė 104 milijonus eurų, palyginti su 132,9 milijono eurų ES piniginių įnašų suma.

37. Iš maksimalaus 639,8 milijono eurų pagrindinės veiklos ir administracinio biudžeto¹³, skirto SESAR 2020 veiklai, 2017 m. pabaigoje bendroji įmonė buvo prisiėmusi 236,7 milijono eurų įsipareigojimų ir atliko 112,3 milijono eurų mokėjimų. Mokėjimai buvo daugiausia išankstinio finansavimo mokėjimai pirmam ir antram SESAR 2020 projektų srautams.

VIDAUS KONTROLĖ

Vidaus kontrolės sistema

38. Bendrosios įmonės metines finansines ataskaitas tikrinės išorės auditorius nustatė trūkumų bendrosios įmonės finansų kontrolės procedūrose. Tokią padėtį iš esmės nulėmė bendrajai įmonei taikomas sudėtingas finansinio reglamentavimo pagrindas, svarbių už finansinius reikalus atsakingų darbuotojų išėjimas ir dėl to susidaręs pernelyg didelis darbo krūvis finansų departamente.

39. Bendroji įmonė įdiegė *ex ante* kontrolės procedūras, paremtas finansinių ir veiklos dokumentų peržiūra. 7BP tarpinių ir galutinių mokėjimų *ex post* auditus pas naudos gavėjus atlieka bendroji įmonė, tuo tarpu už programos „Horizontas 2020“ projektų išlaidų deklaracijų *ex post* auditą atsakinga Komisijos bendra audito tarnyba. 2017 m. pabaigoje bendrosios įmonės pranešti likutiniai *ex post* auditų lygiai sudarė 1,09 % 7BP atveju ir 2,8 % – programos „Horizontas 2020“ atveju¹⁴.

¹³ Visą 639,8 milijono eurų sumą sudaro 585 milijonų eurų ES piniginis įnašas, finansuojamas pagal SESAR 2020 programą, 25 milijonų eurų piniginis įnašas iš Eurokontrolės ir 18,5 milijono eurų piniginis įnašas iš oro eismo pramonės narių. Be to Komisija skirs 11,3 milijono eurų asignuotųjų pajamų specialioms užduotims, kurias ji pavedė bendrajai įmonei.

¹⁴ Bendrosios įmonės SESAR 2017 m. metinė veiklos ataskaita, 1.1.4.3. ir 1.1.7 punktai.

40. Mūsų audito rezultatai, – gauti remiantis bendrosios įmonės vidaus kontrolės sistemos vertinimu bei pajamų, mokėjimų, dotacijų ir pirkimų operacijų pagrindiniais testais, taip pat užbaigtų *ex post* auditų imties peržiūra (atsižvelgiant į susigrąžinimus nustačius klaidas) – suteikė mums pagrįstą patikinimą, kad, imant apskritai, bendrosios įmonės likutinis klaidų lygis yra mažesnis už reikšmingumo ribą.

41. 2017 m. pabaigoje, Komisijos bendrose „Horizontas 2020“ dotacijų valdymo ir stebėjimo priemonėse nebuvo užbaigti specialūs pakeitimai, būtini norint tvarkyti bendrosios įmonės nepiniginius įnašus.

Pirkimų procedūros

42. Pirkdama iš oro erdvės civilinių naudotojų su SESAR 2020 veikla susijusias pagalbines paslaugas¹⁵, bendroji įmonė darė prielaidą, jog finansinį rezultatą sudaro paprastas (aritmetinis) gautų dienos tarifų, taikomų įvairioms ekspertų kategorijoms, finansinių pasiūlymų vidurkis. Tas pats metodas buvo taikomas visoms dalims. Iš tikrųjų, apskaičiuojant finansinį rezultatą, konkurencingesnis ir veiksmingesnis sprendimas būtų taikyti svertinį vidurkį. Kiekvienos ekspertų kategorijos atveju, svertinis koeficientas turėtų būti pagrįstas labiausiai tikėtiniu darbo dienų skaičiumi, reikalingu atlikti konkrečias atitinkamos dalies paslaugas.

KITI KLAUSIMAI

Kitų narių įnašų mobilizavimas programai SESAR 2020

43. Vienas iš pagrindinių bendrosios įmonės tikslų yra pritaikyti sverto poveikį pramonės partnerių įnašams jos veiklos srityje¹⁶. Įvertintas oro eismo pramonės lėšų sverto daugiklis,

¹⁵ Bendrosios sutartys (4 dalys), kurių bendras biudžetas – 6 milijonai eurų 4 metams.

¹⁶ Reglamento (EB) Nr. 219/2007, iš dalies pakeisto Reglamentu (ES) Nr. 721/2014, 17 konstatuojamoje dalyje nustatyta, kad aktyvus pramonės sektoriaus dalyvavimas yra esminė SESAR projekto sudėtinė dalis. Todėl labai svarbu, kad SESAR projekto rengimo etapui skirtą viešąjį biudžetą papildytų pramonės įnašai.

kuris turi būti pasiektas pagal bendrosios įmonės steigimo reglamentą be Eurokontrolės, yra 0,85¹⁷.

INFORMACIJA APIE KOMISIJOS VYKDOMUS VERTINIMUS

44. Komisijos galutinis bendrosios įmonės SESAR veiklos pagal 7BP vertinimas apėmė 2007–2016 m. laikotarpį¹⁸, tuo tarpu bendrosios įmonės SESAR veiklos pagal programą „Horizontas 2020“ vertinimas apėmė 2014–2016 m. laikotarpį¹⁹. Vertinimus atlikti padėjo nepriklausomi ekspertai, kaip numatyta Tarybos reglamentuose dėl SESAR²⁰, buvo vertinami bendrosios įmonės veiklos rezultatai, atsižvelgiant į veiklos aktualumą, efektyvumą, veiksmingumą, suderinamumą ir ES pridėtinę vertę, papildomai nagrinėjant atvirumą ir skaidrumą bei mokslinių tyrimų kokybę. Į vertinimo rezultatus buvo atsižvelgta ataskaitoje, kurią Komisija 2017 m. spalio mėn. pateikė Europos Parlamentui ir Tarybai²¹.

45. Atsižvelgdama į vertintojų pateiktas rekomendacijas²², 2018 m. gegužės mėn. SESAR administracinė valdyba patvirtino bendrosios įmonės veiksmų planą. Veiksmų planas apima

¹⁷ Įvertinti oro eismo sektoriaus partnerių nepiniginiai įnašai į bendrosios įmonės pagrindinę veiklą be Eurokontrolės (500 milijono eurų) padalinti iš viso ES piniginių įnašo į bendrąją įmonę (585 milijonų eurų). Atkreipiame dėmesį, kad pagal SESAR 2020 įstatus pramonės nariai neteikia nepiniginių įnašų papildomai, į bendrosios įmonės darbo programą neįtrauktai veiklai.

¹⁸ Bendrosios įmonės SESAR veiklos pagal 7BP galutinis vertinimas.
<https://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/sesar1.pdf>

¹⁹ Bendrosios įmonės SESAR veiklos pagal programą „Horizontas 2020“ tarpinis vertinimas.
<https://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/sesar2020.pdf>

²⁰ Komisijos atliekami privalomi vertinimai pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 219/2007 dėl bendrosios įmonės SESAR 7 straipsnį ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 721/2014, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 219/2007, 7 straipsnį.

²¹ Komisijos tarnybų darbinis dokumentas. Bendrosios įmonės, veikiančios pagal programą „Horizontas 2020“, tarpinis vertinimas {SWD(2017) 339 final}.

²² Vertintojų pateiktos rekomendacijos apima šias sritis: stiprinti suinteresuotųjų šalių dalyvavimą SESAR veikloje, įskaitant sąsajas su diegimo etapu; stiprinti tris Europos OEV pagrindinio plano lygmenis (apibrėžimo, rengimo ir diegimo etapai), užtikrinant, kad visais lygmenimis būtų naudojama bendra sprendimais pagrįsta kalba, ir sudarant galimybę Komisijai racionalizuoti diegimo planavimą ir stebėjimą; sustiprinti ryšius su universitetais; išspręsti problemas, susijusias su programos „Horizontas 2020 teisinio pagrindo taikymu; imtis priemonių, kad būtų pašalinti vadinamieji „industrializacijos atotrūkiai“ tarp dabartinių SESAR sprendinių, kurie

įvairius veiksmus, kuriuos turi įgyvendinti bendroji įmonė²³; su kai kuriais iš jų susijusi veikla jau pradėta²⁴, dauguma jų turėtų būti įgyvendinti 2018 m. ir 2019 m. pirmąjį ketvirtį, o kai kurie iš jų bus nagrinėjami kitą programavimo laikotarpį²⁵.

46. 2017 m. Audito Rūmai paskelbė savo specialiąją ataskaitą dėl Bendro Europos dangaus iniciatyvos (BED)²⁶, kuri apėmė kai kuriuos bendrosios įmonės SESAR veiklos elementus pagal 7 bendrąją programą²⁷, kuri yra pagrindinis BED iniciatyvos rėmimo šaltinis.

47. Tiek Komisijos galutiniame vertinime²⁸, tiek EAR specialiojoje ataskaitoje²⁹ atkreipiamas dėmesys į OEV pagrindinio plano įgyvendinimo vėlavimus ir į tai, kad teisės aktuose nustatytas fiksuotas BĮ SESAR veiklos laikotarpis neatitinka planuojamos darbo, kurį ji turėtų

baigiasi 6 technologinės parengties lygiu (TPL), ir OEV pagrindinio plano diegimo etapo, kuris reikalauja 8 technologinės parengties lygio sprendimų.

- ²³ Atsižvelgiant į vertintojų rekomendacijas, į veiksmų planą buvo įtraukti šie konkretūs veiksmai: išplėsti bendradarbiavimo susitarimus su SESAR diegimo valdytoju, Europos aviacijos saugos agentūra, nacionalinėmis institucijomis ir EUROCAE, siekiant sustiprinti jų dalyvavimą įgyvendinant OEV pagrindinį planą; paskatinti pramonės narių dalyvavimą; supaprastinti SESAR veiklą pagal programą „Horizontas 2020“.
- ²⁴ Jau pradėti buvo šie veiksmai: reorganizuoti tris OEV pagrindinio plano tris lygmenis, siekiant sustiprinti jų architektūrą remiantis SESAR sprendimų principais; reguliariai susitikti su Mokslinio OEV tobulinimo Europoje asociacija (ASDA), siekiant paskatinti universitetų dalyvavimą.
- ²⁵ 2017 m. gruodžio mėn. bendroji įmonė SESAR parengė ir išsiuntė Komisijai dabartinio savo teisinio pagrindo vertinimą, skirtą pasirengti ateinančiam programavimo laikotarpiui. Atsižvelgdama į rekomendaciją toliau mažinti industrializavimo atotrūkį tarp bendrosios įmonės SESAR veiklos ir SESAR diegimo vadovybės, bendroji įmonė laiko šią rekomendaciją sustabdyta, kadangi ji turi būti įtraukta į ateinančio programavimo laikotarpio Komisijos iniciatyvą.
- ²⁶ 2004 m. pradėta vykdyti ES Bendro Europos dangaus iniciatyva apima visoje ES taikomas bendras privalomas taisykles dėl OEV saugos ir paslaugų teikimo, oro erdvės valdymo ir sąveikumo tinklo viduje. https://ec.europa.eu/transport/modes/air/single_european_sky_en
- ²⁷ Europos Audito Rūmų specialioji ataskaita Nr. 18/2017.
- ²⁸ Žr. Galutinio bendrosios įmonės SESAR veiklos pagal 7BP vertinimo 7.1.4 skirsnį. Mokslinių tyrimų kokybė ir 8 skirsnis. Išvados
- ²⁹ Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos Nr. 18/2017 86 ir 87 dalys.

atlikti, trukmės. Audito Rūmų ataskaitoje taip pat pabrėžiamas poreikis sugriežtinti bendrosios įmonės atskaitomybę už pagrindinio plano vykdymą³⁰.

Šią ataskaitą priėmė IV kolegija, vadovaujama Audito Rūmų nario Neven MATES, 2018 m. spalio 2 d. Liuksemburge įvykusiame posėdyje.

Audito Rūmų vardu

Pirmininkas

Klaus-Heiner LEHNE

³⁰ Žr. Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos Nr. 18/2017 86 dalį ir rekomendacijas.

PriedasAtsižvelgimas į ankstesnių metų pastabas

Metai	Europos Audito Rūmų pastaba	Taisomojo veiksmo būklė (užbaigtas / vykdomas / neįvykdytas)
	<i>Pranešimas apie nepiniginius įnašus į SESAR 2020 projektus ir jų tikrinimas</i>	
2016	Bendroji įmonė SESAR dar nepriėmė specialių gairių nariams ir jų išorės auditoriams dėl narių nepiniginių įnašų į SESAR 2020 projektus deklaravimo ir sertifikavimo. Bendroji įmonė taip pat nepatvirtino Komisijos <i>ex ante</i> kontrolės strategija, skirta programai „Horizontas 2020“, pagrįstų savo <i>ex ante</i> patikrų vidaus gairių, susijusių su SESAR 2020 projektų išlaidų deklaracijomis.	Užbaigtas
	<i>Kvietimų teikti pasiūlymus pareiškėjų finansinių pajėgumų vertinimas</i>	
2016	Vykdydama ribotą pramoninių tyrimų konkursą, skirtą tik bendrosios įmonės pramonės nariams, bendroji įmonė skyrė dotacijas projektams įgyvendinantiems konsorciams, nepaisant to, kad dviem atvejais Mokslinių tyrimų vykdomosios įstaigos, atlikusios naudos gavėjų finansinio gyvybingumo patikras, rado požymių, kad konsorciumus koordinuojančio pramonės nario finansinis pajėgumas buvo silpnas. Tai reiškia didesnę finansinę riziką šių projektų užbaigimui, be to, finansinė rizika yra didesnė kitiems projektams, kuriuose dalyvauja šie du naudos gavėjai. Šiais abiem atvejais vykdomojo direktoriaus sprendimas buvo pagrįstas papildomu <i>ad hoc</i> rizikos vertinimu, kurį atliko bendrosios įmonės SESAR darbuotojai. Tačiau bendroji įmonė dar neįdiegė sistemingos vidaus procedūros, skirtos dar kartą įvertinti silpną dotacijų projekto koordinatoriaus finansinį gyvybingumą, taip pat ji nenustatė priemonių, skirtų sušvelninti padidėjusią finansinę riziką ir ją kompensuoti.	Užbaigtas

	<i>Paslaugų sutarčių sąnaudų veiksmingumas</i>	
2016	Savo paslaugų pirkimų procedūrose bendroji įmonė nustato maksimalų sutarties biudžetą. Ši maksimali suma nėra paremta sistemingo sąnaudų vertinimo procesu ir pagrįstos rinkos kainos atskaitos sistema. Dėl to nėra užtikrinamas jos daugiamečių paslaugų sutarčių sąnaudų veiksmingumas: patirtis rodo, kad dauguma gautų pasiūlymų buvo artimi maksimaliam biudžetui.	Užbaigtas

BĮ ATSAKYMAS

25. 2010–2017 m. vidutinis metinių finansinio įgyvendinimo įgaliojimo susitarimų gavimo laikotarpis buvo ilgesnis nei šeši mėnesiai. Todėl, siekdama užtikrinti veiklos tęstinumą, bendroji įmonė SESAR turi planuoti savo biudžetą taip, kad turėtų pakankamai piniginių lėšų ir mokėjimų asignavimų bent pirmo kitų metų pusmečio mokėjimams atlikti.

26. Per pastaruosius dvejus metus bendroji įmonė SESAR veiklą vykdė pagal kelias finansų reguliavimo sistemas, nes turėjo tuo pačiu metu įgyvendinti projektus pagal TEN-T ir Septintąją bendrąją mokslinių tyrimų (7BP) programas, programą „Horizontas 2020“, Europos infrastruktūros tinklų priemonę (EITP) ir asignuotųjų pajamų įgaliojimo susitarimus. 2018 m. įdarbinimo plane numatyta įdarbinti du naujus finansų pareigūnus, siekiant papildyti Finansų ir biudžeto grupę.

27. Didesnį klaidų lygį atliekant dotacijų pagal programą „Horizontas 2020“ mokėjimus 2017 m. lėmė aplinkybė, kad prieš Komisijos bendrai audito tarnybai parengiant audito planą bendroji įmonė SESAR buvo atlikusi vos kelis dotacijų mokėjimus pagal programą „Horizontas 2020“. Šie mokėjimai daugiausia buvo susiję su žvalgomaisiais mokslinių tyrimų projektais, kuriuose pagrindiniai naudos gavėjai yra mokslinių tyrimų centrai ir universitetai, kurie apskritai nėra tiek susipažinę su finansinės atskaitomybės reikalavimais, kaip kituose pramonės sektoriuose veiklą vykdančys didesni naudos gavėjai. Be to, klaidų lygiui daugiausia įtakos turėjo vieno paramos gavėjo (universiteto) reikšminga klaida. Siekdama ateityje sumažinti panašią riziką, bendroji įmonė SESAR, bendradarbiaudama su Komisija, organizuos informavimo apie finansinę atskaitomybę dieną, kuri bus skirta visų pirma mokslinių tyrimų centrams, universitetams ir MVĮ.

28. Bendroji įmonė SESAR atnaujins savo vidaus gaires dėl kvietimų teikti pasiūlymus dokumentų (kurie yra bendrosios įmonės SESAR kokybės vadybos sistemos dalis) visapusiško rengimo, papildydama jas svertinio vidurkio metodu, kuris bus pasitelkiamas kaip galima finansinių pasiūlymų vertinimo galimybė, ypač tais atvejais, kai jį panaudojus bus galima geriau apžvelgti skirtingus finansinių pasiūlymų kainų komponentus.